

LEŚNIK – PRAKTYKI

NAZWA PRZEDMIOTU: Praktyki zawodowe

Cele ogólne

1. Organizowanie prac w leśnictwie.
2. Nadzorowanie prac w leśnictwie.
3. Przestrzeganie zasad kultury i etyki zawodowej.
4. Stosowanie technik radzenia sobie ze stresem.
5. Planowanie pracy małych zespołów.

Cele operacyjne

Uczeń potrafi:

- 1) prowadzić prace z zakresu szkółkarstwa,
- 2) prowadzić prace z zakresu odnawiania lasu,
- 3) prowadzić prace z zakresu zalesiania gruntów porolnych,
- 4) prowadzić prace pielęgnujące las,
- 5) prowadzić prace z zakresu melioracji leśnych,
- 6) prowadzić prace z zakresu selekcji drzew leśnych,
- 7) dokumentować pracę z zakresu hodowli lasu,
- 8) prowadzić prace z zakresu ochrony lasu przed szkodliwymi owadami leśnymi i patogenami,
- 9) prowadzić prace z zakresu ochrony lasu przed pożarami,
- 10) dokumentować pracę z zakresu ochrony lasu,
- 11) prowadzić prace z zakresu pozyskania surowca drzewnego,
- 12) dokumentować pracę z zakresu pozyskania drewna.

MATERIAŁ NAUCZANIA

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	L i c z b a g o d z .	Wymagania programowe	Uwagi o realizacji	Etap realizacji
			Podstawowe Uczeń potrafi:	Ponadpodstawowe Uczeń potrafi:	
I. Pielęgnowanie lasu	1. Pielęgnowanie lasu		<ul style="list-style-type: none"> - zdefiniować pojęcie i cel pielęgnowania lasu - wymienić zasady prowadzenia prac pielęgnacyjnych w drzewostanie - rozpoznać sprzęt, narzędzia, maszyny i urządzenia stosowane w pielęgnacji upraw i młodników - wymienić zasady wprowadzania podszytów i dolnego piętra w drzewostanie - wykonać wprowadzanie podszytów i dolnego piętra w drzewostanie - sporządzić dokumentację wykonanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> - dobrać środki ochrony indywidualnej i zbiorowej do rodzaju wykonywanych prac z zakresu gospodarki leśnej - rozróżnić rodzaje selekcji stosowanych podczas pielęgnowania lasu - wykonać prace pielęgnacyjne w różnych fazach rozwojowych drzewostanu - przedstawić zasady podkrzesywania drzew leśnych - odczytać informacje zamieszczone na szkicach w trakcie wykonywania zadań gospodarczych - wyjaśnić rolę poszczególnych gatunków w drzewostanie - rozróżnić gatunki drzew i krzewów leśnych na podstawie cech makroskopowych - scharakteryzować wymagania ważniejszych drzew leśnych 	Klasa III

			<ul style="list-style-type: none"> - stosować rodzaje selekcji stosowanych podczas pielęgnowania lasu - sklasyfikować stanowisko biosocjalne drzewa w trakcie pielęgnowania lasu - podkrzesywać drzewa leśne 	
II. Selekcja drzew leśnych	1. Selekcja drzew leśnych	<ul style="list-style-type: none"> - zdefiniować cele i zadania regionalizacji nasiennej - wymienić gatunki podlegające regionalizacji nasiennej - wymienić kategorie leśnego materiału podstawowego - rozpoznać w lesie drzewostany nasienne, uprawy pochodne, uprawy testujące i drzewa mateczne - rozpoznać w terenie plantacje nasienne i plantacyjne uprawy nasienne 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnić rodzaje selekcji drzew leśnych - rozróżnić leśny materiał podstawowy - wyjaśnić zasady regionalizacji nasiennej - opisać cechy wybranej plantacji nasiennej na podstawie obserwacji terenowej - opisać cechy wybranej uprawy testującej na podstawie obserwacji terenowej 	Klasa III
III. Prognozowanie występowania oraz zwalczanie szkodliwych owadów leśnych i patogenów	1. Prognozowanie i diagnozowanie zagrożeń drzewostanów powodowanych przez owady	<ul style="list-style-type: none"> - omówić znaczenie gospodarcze grup szkodliwych owadów leśnych - przyporządkować szkodliwe owady leśne do grup wyodrębnionych ze względu na sposób żerowania, preferencje pokarmowe, występowanie w poszczególnych fazach rozwojowych drzewostanu, występowanie na roślinach żywicielskich - wymieni <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje pułapek stosowanych do odłowu szkodliwych owadów - wyklądać w lesie pułapki stosowane do odłowu szkodliwych owadów - sporządzić dokumentację wykonanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać gatunki szkodliwych owadów leśnych w różnych stadiach rozwojowych na podstawie cech morfologicznych - rozpoznać gatunki szkodliwych owadów leśnych na podstawie obrazu żerowania - wskazać sposób przeprowadzania prac związanych z kontrolą zagrożenia powodowanego przez szkodliwe owady leśne - ustalić zagrożenie na podstawie wyników prac 	Klasa III

			kontrolnych	
	2. Prognozowanie i diagnozowanie zagrożeń drzewostanów powodowanych przez grzyby	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić gatunki grzybów patogenicznych - rozpoznać gatunki grzybów patogenicznych na podstawie wyglądu owocników wyszukanych w terenie - rozpoznać grzyby patogeniczne na podstawie objawów występowania wyszukanych w terenie - sporządzić dokumentację wykonanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać gatunki grzybów patogenicznych na podstawie wyglądu owocników - rozpoznać grzyby patogeniczne na podstawie objawów występowania - wskazać sposób przeprowadzania prac związanych z kontrolą występowania grzybów patogenicznych w szkółkach leśnych, uprawach, młodnikach i drzewostanach starszych - ustalić zagrożenie na podstawie wyników prac kontrolnych 	Klasa III
IV. Ochrona przeciwpożarowa obszarów leśnych	1. Ochrona przeciwpożarowa lasu	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić zasady postępowania się otwartym ogniem w lesie - wymienić pożary lasu - wykonać oczyszczanie pasów przeciwpożarowych - sporządzić dokumentację wykonanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytać informacje dotyczące ochrony przeciwpożarowej zawarte na mapach leśnych - scharakteryzować rodzaje pasów - scharakteryzować organizację walki z pożarami leśnymi - opisać techniczne i organizacyjne sposoby 	Klasa III

			<ul style="list-style-type: none"> przygotowania nadleśnictw do zwalczania pożarów określić zagrożenie pożarowe danego terenu 	
V. Pozyskanie surowca drzewnego	1. Pozyskanie surowca drzewnego	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zagrożenia występujące przy wykonywaniu zadań zawodowych z użyciem pilarki spalinowej wymienić środki ochrony indywidualnej i zbiorowej do rodzaju wykonywanych prac z zakresu gospodarki leśnej wymienić elementy budowy pilarki warunkujące bezpieczeństwo pracy wykonać obsługę codzienną pilarki przygotować stanowisko robocze przy ścinie drzew pilarką wykonać ścinę, obalenie i okrzesywanie drzewa pilarką wykonać przerzynkę surowca drzewnego pilarką sporządzić dokumentację wykonanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> rozdzielić przepisy szczegółowe z zakresu pozyskania i zrywki drewna zawarte w instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej wskazać zasady profilaktyki zmniejszające uciążliwość pracy pilarką spalinową 	Klasa IV
VI. Manipulacja, klasyfikacja i sortymentacja surowca drzewnego	1. Manipulacja, klasyfikacja i sortymentacja surowca drzewnego	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady pomiaru średnicy i długości surowca drzewnego wymienić kategorie grubości i długości surowca drzewnego zmierzy wady drewna okrągłego na surowcu drzewnym dokonać pomiaru surowca drzewnego dokonać manipulacji i klasyfikacji surowca drzewnego sporządzić dokumentację wykonanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać wady drewna okrągłego na surowcu drzewnym rozdzielić dokumenty przychodu i rozchodu surowca drzewnego (rejestr odebranego drewna, kwit zrywkowy, kwit podwozowy, kwit wywozowy, asygnata, specyfikacja manipulacyjna, protokół przekazania) 	Klasa IV

VII. Odbiórka surowca drzewnego	1. Odbiórka surowca drzewnego	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić kategorie grubości i długości surowca drzewnego - wymienić sposoby przygotowania surowca drzewnego do pomiaru - wymienić sposoby cechowania surowca drzewnego - dokonać pomiaru surowca drzewnego - sporządzić dokumentację wykonanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać wady drewna okrągłego na surowcu drzewnym - wykonać odbiórkę surowca drzewnego przy użyciu rejestratora lub urządzenia mobilnego obsługującego aplikację SILP - obliczyć miąższość surowca drzewnego - odczytać z tablic miąższość surowca drzewnego na podstawie pomiarów 	Klasa IV
VIII. Dokumentacja pozyskania i sprzedaży surowca drzewnego	1. Dokumentacja pozyskania i sprzedaży surowca drzewnego	<ul style="list-style-type: none"> - zdefiniować użytki główne - zdefiniować użytki uboczne - dokonać pomiaru surowca drzewnego - sporządzić dokumenty przychodu i rozchodu dla odebranego surowca drzewnego (rejestr odbioru drewna, kwit zrywkowy, kwit podwozowy, kwit wywozowy, asygnata, specyfikacja manipulacyjna, protokół przekazania 	<ul style="list-style-type: none"> - opisać obrót dokumentami dotyczący pozyskania i sprzedaży surowca drzewnego 	Klasa IV
IX. Szacunek brakarski	1. Szacunek brakarski	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić elementy pomiaru przy określaniu miąższości drzewostanu - wymienić cechy powierzchni próbnych oraz sposób ich ustalania w terenie - dokonać pomiaru pierśnic i wysokości drzew oraz oszacować jakość surowca drzewnego - wypełnić raptularz terenowy do szacunku brakarskiego drzew na pniu metodą posztuczną, na podstawie szacunku wzrokowego oraz wykonanych pomiarów 	<ul style="list-style-type: none"> - wypełnić raptularz terenowy do szacunku brakarskiego drzew na pniu metodą posztuczną na podstawie otrzymanych danych - wprowadzić dane do programu Brakarz 	Klasa IV
BHP		<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy - wymienić instytucje działające w zakresie bezpieczeństwa pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska - wymienić uprawnienia poszczególnych instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> - znajdować niezbędne informacje w poszczególnych aktach prawnych - dobrać przepisy prawne do zaistniałego zdarzenia 	

		<ul style="list-style-type: none"> - wymienić prawa i obowiązki pracownika w zakresie wykonywania zadań zawodowych - wymienić prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie wykonywania zadań zawodowych - wymienić czynniki szkodliwe na organizm człowieka - wymienić zasady bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy - stosować środki ochrony indywidualnej podczas wykonywania zadań 	<ul style="list-style-type: none"> - określić skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka 	
KPS		<ul style="list-style-type: none"> - wymienić zasady kulturalnego zachowania w kontaktach z innymi ludźmi - wymienić etapy realizacji zadania - wymienić sytuacje powodujące stres - wymienić źródła wiedzy w zakresie doskonalenia zawodowego - wymienić zasady komunikacji interpersonalnej - wymienić techniki rozwiązywania problemów - wykonać przydzielone zadania 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać przypadki naruszenia zasad etycznych - szacować czas potrzebny do wykonania zadania - zaplanować następstwo czynności gwarantujące efektywne wykonanie zadania - dokonać analizy sposobu wykonania zadania - zaproponować rozwiązania usprawniające wykonanie zadań w przyszłości - stosować sposoby radzenia sobie ze stresem - zinterpretować i zweryfikować informacje z różnych źródeł - stosować i zinterpretować mowę ciała - stosować techniki rozwiązania problemów - rozdzielić zadania pomiędzy członków grupy 	
OMZ		<ul style="list-style-type: none"> - wymienić cząstkowe etapy zadania 	<ul style="list-style-type: none"> - szacować czas oraz zapotrzebowanie na siły i środki niezbędne do wykonania zadania - określić kompetencje 	

			pracowników niezbędne do prawidłowego wykonania zadania – kierować pracą zespołu – skontrolować poprawność wykonania przydzielonych zadań – wprowadzić rozwiązania usprawniające wykonanie zadania	
	suma godzin			

Procedury osiągnięcia celów kształcenia,

- przejrzyste zasady oceniania,
- bieżące diagnozowanie osiągnięć ucznia,
- bieżąca informacja zwrotna polegająca na wskazywaniu mocnych i słabych stron ucznia,
- systematyczna ocena takich obszarów aktywności ucznia jak: rozumienie pojęć i znajomość definicji, samodzielne lub grupowe rozwiązywanie przydzielonych zadań, logiczne rozumowanie i stosowanie poznanej wiedzy w rozwiązywaniu zadań, aktywność na lekcjach.

Propozycje metod nauczania

- pokaz,
- metody projektów,
- instruktaż,
- wykład,
- pogadanka,
- dyskusja,
- samodzielnie lub zespołowe rozwiązywanie zadań,
- formułowanie pytań i problemów,
- metody projektów,
- aktywizacja ucznia na zajęciach.

Propozycje środków dydaktycznych

Realizując poszczególne tematy, należy wykorzystać środki dydaktyczne wskazane w programie nauczania danego przedmiotu.

Obudowa dydaktyczna

W trakcie realizacji należy wykorzystać pozycje wymienione w programach nauczania poszczególnych przedmiotów zawodowych.

Warunki realizacji

Program praktyk zawodowych obejmuje szeroki zakres wiedzy integrującej treści ze wszystkich przedmiotów zawodowych. Jego realizacja umożliwi kształtowanie umiejętności praktycznych w zakresie organizowania i wykonywania podstawowych prac w leśnictwie. Ze względu na konieczność indywidualnej pracy ucznia, zajęcia powinny odbywać się w małych grupach. Wskazane jest, by każdy uczeń samodzielnie wykonywał możliwie dużą ilość zadań i projektów. W procesie kształcenia najkorzystniejsze jest stosowanie: wykładu informacyjnego, pokazu z objaśnieniem, pokazu z instruktążem, projektów oraz ćwiczeń praktycznych. Warunkiem koniecznym jest wyposażenie nauczyciela w komputer z dostępem do internetu, rzutnik multimedialny, pakiet programów biurowych z dostępem do bazy szkoleniowej Systemu Informatycznego Lasów Państwowych.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia/słuchacza

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych ucznia może odbywać się jako:

- odpowiedzi ustne, dyskusje,
- prace domowe,
- zadania projektowe,
- kartkówki sprawdzające przygotowanie do zajęć,
- wykonane zadania zawodowe.

Ocena postępów ucznia powinna być wynikiem oceny stopnia opanowania jego umiejętności podstawowych i ponadpodstawowych. Szczegółowy opis kryteriów oceny na poszczególne stopnie powinien określać Przedmiotowy System Oceniania.

Sposoby ewaluacji przedmiotu

Warunkiem osiągnięcia zamierzonych celów jest stałe dostosowywanie metod nauczania do percepcji i aktywności uczniów. Stosowanie możliwie wielu metod nauczania oraz różnorodnych środków dydaktycznych, pozwala uczniom odkrywać swoje uzdolnienia. Należy zwracać szczególną uwagę na zdobywane przez ucznia umiejętności i kompetencje. Źródłem informacji zwrotnych pozwalających dokonywać ewaluacji procesu nauczania mogą być, np. ankieta lub dyskusja. Kompetencje nauczyciela odgrywają największą rolę w procesie nauczania i dlatego systematyczne uaktualnianie wiadomości należy uznać za priorytetowe.